

اقليم كوردستان – العراق

مجلس الوزراء

وزارة التعليم العالي والبحث العلمي

مديرية الشؤون القانونية

Kurdistan Regional Government
Council of Ministers
Ministry of Higher Education & Scientific Research

ههريمي كوردستان – عيراق

ئهنجومهني وهزيران

وهزارهتي خویندنی بالا و توژینهوهی زانستی

بهريوه بهرايهتي کاروباري ياسايي

No:

Date:

ژماره: ١٠٣١ / ٢

ريكهوت: ٢٠١٩ / ٧ / ٩ ي زايینی

٢٧١٩ / ٤ / ٢٠ ي كوردی

ريئيمایي ژماره (٣) ی سالی (٢٠١٩)

ريئيمایي بهرزکردنهوهی پلهی زانستی له زانکۆکانی ههريمي كوردستان

پالېشت به كۆنووسی كۆبوونهوهی لیژنه ی تایبەت به پیداکوونهوه به ریئیمایی بهرزکردنهوهی پلهی زانستی له زانکۆکانی ههريمي كوردستان و دواي وهگرتنی راویوچوونی زانکۆکان، بریاردارا به ههموارکردنهوهی ریئیمایه که بهم شیویهیهی خوارهوه:-

فهسلی یه کهم:

مهرجهکانی هه لگوانی پله زانستیهکان

مادهی یه کهم: پله زانستیهکان له ههريمي كوردستان

پله زانستیهکان له ههريمي كوردستان ئه مانهن:

١. مامۆستای یاریدهدهر (Assistant Lecturer)

٢. مامۆستا (Lecturer)

٣. پرۆفیسۆری یاریدهدهر (Assistant Professor)

٤. پرۆفیسۆر (Professor)

مادهی دووهم: مهرجهکانی هه لگوانی پلهی مامۆستای یاریدهدهر

١. برۆانامهی ماستهری ئه کادیمی هه بییت.

٢. دامه زارییته له دهزگایهکی خویندنی بالا وانه بلێتهوه و توژینهوه ئه نجام بدات.

٣. خولی پێگاکانی وانهووتنهوهی ئه نجام دابییت و تییدا دهرجوو بییت. (که له ریئیمایی ژماره (١) ی سالی (٢٠١٦) ریئیمایی پیدانی نازناوی زانستی هاتوه).

٤. برۆانامهی توانستی زمانی ئینگلیزی به دهسته پێنابییت ههروهک له ریئیمایی ژماره (١) ی سالی (٢٠١٦) ریئیمایی پیدانی نازناوی زانستی و نوسراوی ژماره (١٠٨٣٠/٩) له ٢٠١٦/٧/١٧ هاتوه.

٥. تاقیکردنهوهی پیدانی نازناوی زانستی ئه نجام دابییت و تییدا دهرجوو بییت.

ماده‌ی سێیه‌م: مه‌رجه‌کانی هه‌لگرانی پله‌ی مامۆستا

پله‌ی مامۆستا به‌ دوو ڕیگا ده‌دری‌ت که ئه‌مانه‌ن:-

پێگای یه‌که‌م:

١. برۆانامه‌ی دکتۆرای هه‌بێت (یان هاو‌تاکه‌ی) که له وه‌زاره‌تی خوێندنی باڵا و توێژینه‌وه‌ی هه‌رێمی کوردستان یه‌کسانکردنی بۆ ئه‌نجام درا‌بێت.
٢. له ده‌زگایه‌کی خوێندنی باڵا دامه‌زرابێت و وانه‌ بلیتته‌وه و توێژینه‌وه ئه‌نجام بدات.
٣. خولی پێگاکانی وانه و تنه‌وه‌ی ئه‌نجام دا‌بێت و تێیدا ده‌رچوو‌بێت. (که له رێنمایی ژماره (١) ی سالی (٢٠١٦) رێنمایی پێدانی نازناوی زانستی هاتوه)
٤. برۆانامه‌ی توانستی زمانی ئینگلیزی به‌ده‌سته‌پێنا‌بێت هه‌روه‌ک له رێنمایی ژماره (١) ی سالی (٢٠١٦) رێنمایی پێدانی نازناوی زانستی هاتوه.
٥. تاقیکردنه‌وه‌ی پێدانی نازناوی زانستی ئه‌نجام دا‌بێت و تێیدا ده‌رچوو‌بێت.
٦. ئه‌گه‌ر به‌ر له‌وه‌رگرتنی برۆانامه‌ی دکتۆرا نازناوی مامۆستای یاریده‌ده‌ری وه‌رگرتبێت، پێویست به‌ خاله‌کانی ٣ و ٤ و ٥ ناکات.

پێگای دووهم:

ده‌بێ مامۆستای یاریده‌ده‌ر بێ له یه‌کێک له زانکۆکانی هه‌رێمی کوردستان بۆ ماوه‌یه‌ک که‌متر نه‌بێ له سێ ساڵ له‌و ماوه‌یه‌دا به‌لانی که‌م دوو توێژینه‌وه‌ی به‌نرخ (قیم) ب‌لاوکردبێتته‌وه و خاوه‌ن هه‌ولێ وانه و تنه‌وه‌ی باش بێت و له یه‌کێک له توێژینه‌وه‌کان توێژه‌ری یه‌که‌م بێت.

ماده‌ی چواره‌م: مه‌رجه‌کانی هه‌لگرانی پله‌ی پرۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر

مه‌رجه ئه‌و که‌سه‌ی پله‌ی پرۆفیسۆری یاریده‌ده‌ری پێده‌درێ له پایه‌ی مامۆستای کاری کردبێ له یه‌کێک له ده‌زگاکانی خوێندنی باڵا به‌ وانه و تنه‌وه‌ بۆ ماوه‌یه‌ک له (٤) ساڵ که‌متر نه‌بێ و له‌و ماوه‌یه‌دا به‌لانی که‌م سێ توێژینه‌وه‌ی به‌نرخ (قیم) ب‌لاوکردبێتته‌وه و یه‌کێکیانی به‌ ته‌نیا ئه‌نجام دا‌بێ.

ماده‌ی پێنجه‌م: مه‌رجه‌کانی هه‌لگرانی پله‌ی پرۆفیسۆر

مه‌رجه ئه‌و که‌سه‌ی پله‌ی پرۆفیسۆری پێده‌درێ برۆانامه‌ی دکتۆرای به‌ده‌سته‌پێنا‌بێ و به‌لانی که‌م شش ساڵ پله‌ی پرۆفیسۆری یاریده‌ده‌ری به‌سه‌ردا تێپه‌ر بووبێت و له‌و ماوه‌یه‌دا هه‌ولێ باشی دا‌بێ له وانه و تنه‌وه‌دا و ژماره‌یه‌ک له توێژینه‌وه‌ی ب‌لاوکردبێتته‌وه که به‌لانی که‌م له شش توێژینه‌وه‌ که‌متر نه‌بێ، سێ توێژینه‌وه‌یان ره‌سه‌ن - اصیل - بن و یه‌ک توێژینه‌وه‌یان به‌ ته‌نیا ئه‌نجامدا بێ، جگه له پ‌سپۆری کوردی که ده‌بێ چوار توێژینه‌وه‌یان ره‌سه‌ن - اصیل - بێت.

ماده‌ی شه‌شه‌م: مه‌رجه‌کانی ئه‌و توێژینه‌وانه‌ی که بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی پێشکه‌ش ده‌کړن

١. له‌ بوا‌ری پ‌سپۆ‌ری و‌ورد یان گ‌شتی ب‌یت.

٢. پ‌سپۆ‌ری گ‌شتی ئه‌و پ‌سپۆ‌ریه‌یه‌ که ق‌وتابی/خ‌ویندکاری خ‌ویندنی پ‌ال له‌سه‌ره‌تادا ت‌یایدا وه‌رگیراوه (به‌شی زانستی نا‌کریت به‌ پ‌سپۆ‌ری گ‌شتی بۆ نموونه ق‌وتابییه‌ک / خ‌ویندکاریکی ماسته‌ر یان د‌کتۆرا له‌ پ‌سپۆ‌ری عه‌ره‌بی له‌ بوا‌ری زمان یان ئه‌ده‌ب، پ‌سپۆ‌ری عه‌ره‌بی نا‌بیته‌ پ‌سپۆ‌ریه‌ گ‌شتیه‌که‌ی به‌ل‌کو زمان یان ئه‌ده‌ب ده‌بیته‌ پ‌سپۆ‌ریه‌ گ‌شتیه‌که‌ی وه‌ هه‌روه‌ها به‌هه‌مان ش‌یوه‌ سه‌باره‌ت به‌ پ‌سپۆ‌ریه‌کانی تر)، پ‌سپۆ‌ری ورده‌که‌شی ده‌بیته‌ بابه‌تی توێژینه‌وه‌که‌ی که نامه‌که‌ی ده‌رباره‌ی نو‌سیوه‌، بۆ چه‌سپاندنی پ‌سپۆ‌ری گ‌شتی و ورد د‌وا ب‌روانامه‌ ئه‌ژمارده‌ک‌ریت.

٣. له‌ گ‌ۆفاریکی ئه‌کادیمی مه‌حه‌کم ب‌لاوک‌رایه‌ته‌وه‌ یان په‌زامه‌ندی ب‌لاوک‌ردنه‌وه‌ی هه‌ب‌یت، مه‌رجه‌ که به‌لای که‌م یه‌که‌یک له‌ توێژینه‌وه‌کان له‌ گ‌ۆف‌ار ب‌لاوک‌رایه‌ته‌وه‌.

٤. بۆ ه‌یچ مامه‌له‌یه‌کی به‌رزکردنه‌وه‌ی پ‌له‌ی زانستی پ‌یشت‌ر پ‌ی‌شکه‌ش نه‌ک‌رای‌یت.

٥. له‌ نامه‌کانی د‌بلۆمی پ‌ال و ماسته‌ر و د‌کتۆرای داواکار (داواکاران) وه‌رنه‌گیرای‌یت.

٦. له‌ پ‌اش د‌وا به‌رزکردنه‌وه‌ی پ‌له‌ی زانستی ئه‌نجام درا ب‌یت.

٧. ئه‌گه‌ر د‌وای س‌ێ سا‌ل له‌ په‌زامه‌ندی ب‌لاوک‌ردنه‌وه‌ هه‌ر ب‌لاونه‌ک‌رابۆوه‌، ئه‌وا وه‌لاده‌ند‌ریت.

٨. توێژینه‌وه‌ی وه‌رگیراوه له‌ نامه‌کانی د‌بلۆمی پ‌ال و ماسته‌رو د‌کتۆرا بۆ سه‌ره‌په‌رشتیار (سه‌ره‌په‌رشتیاره‌کان) ئه‌ژمارده‌ک‌ریت، به‌مه‌رجیک ب‌لاوک‌رایه‌ته‌وه‌ یان په‌زامه‌ندی ب‌لاوک‌ردنه‌وه‌ی هه‌ب‌یت و ناوی سه‌ره‌په‌رشتیار (سه‌ره‌په‌رشتیاره‌کان) ق‌وتابییه‌که‌/خ‌ویندکاره‌که‌ی له‌سه‌رب‌یت، بۆ هه‌ر نامه‌یه‌کی د‌بلۆمی پ‌ال و ماسته‌ر یه‌ک توێژینه‌وه‌ وه‌ بۆ ت‌یزی د‌کتۆرا دوو توێژینه‌وه‌ وه‌رده‌گیر‌یت، بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ بۆ پ‌له‌ی پ‌رۆف‌یسۆری یاریده‌ده‌ر له‌ دوو توێژینه‌وه‌ی هه‌ل‌ینج‌راو (مسته‌ل) زیات‌ر سوود وه‌رناگیر‌یت و بۆ پ‌له‌ی پ‌رۆف‌یسۆر له‌ زیات‌ر له‌ س‌ێ توێژینه‌وه‌ی هه‌ل‌ینج‌راو (مسته‌ل) سوود وه‌رناگیر‌یت.

٩. نامه‌ی د‌کتۆرا (ج‌گه‌ له‌ نامه‌ی بۆردی پ‌زیشکی) بۆ ق‌وتابی/خ‌ویندکاره‌که‌ به‌ توێژینه‌وه‌یه‌کی هاوبه‌شی په‌سه‌ن ئه‌ژمار ده‌ک‌ریت (هه‌شت خ‌ال وه‌رده‌گیر‌یت به‌پ‌ی فۆرمی هه‌ل‌سه‌نگاندن) به‌ مه‌رجیک پ‌اش د‌وا به‌رزکردنه‌وه‌ ئه‌نجام درا ب‌یت و بۆ ه‌یچ به‌رزکردنه‌وه‌یه‌کی پ‌له‌ی زانستی سوودی ل‌ن وه‌رنه‌گیرای‌یت.

١٠. نامه‌ی بۆردی پ‌زیشکی به‌ توێژینه‌وه‌ی هاوبه‌شی په‌سه‌ن ئه‌ژمار نا‌ک‌ریت. هه‌روه‌ها هه‌ر توێژینه‌وه‌یه‌ک که هه‌ل‌گری ب‌روانامه‌ی بۆرد بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پ‌له‌ی زانستی پ‌ی‌شکه‌شی ب‌کات پ‌ی‌ویسته‌ پ‌رۆسی هه‌ل‌ینج‌ان (استلال) ی بۆ ب‌ک‌ریت.

١١. توێژینه‌وه‌ نه‌ی‌یه‌کان و زۆر ت‌اییه‌تیه‌کان، به‌ فه‌رمانی وه‌زیر، له‌ مه‌رجی ب‌لاوک‌ردنه‌وه‌ ده‌بوردر‌ین، به‌لام به‌ پ‌رۆسه‌ی هه‌ل‌سه‌نگاندن ده‌چن. به‌ مه‌رجی بۆ هه‌ر به‌رزکردنه‌وه‌یه‌ک ژماره‌یان له‌ یه‌ک توێژینه‌وه‌ ت‌یپه‌ر نه‌کات.

١٢. توێژینه‌وه‌ی ب‌لاوک‌راوه له‌ کۆنف‌رانسه‌کان پ‌ی‌ویسته‌ ئه‌م مه‌رجانه‌ی ت‌یدا ب‌یت:

- بابه‌تی کۆنف‌رانسه‌که‌ له‌ پ‌سپۆ‌ری گ‌شتی یان و‌وردی توێژه‌ر ب‌یت.
- کۆنف‌رانسه‌که‌ ده‌وری ب‌یت و توێژینه‌وه‌کانی کۆنف‌رانسی یه‌که‌م ئه‌ژمار نا‌ک‌ریت و د‌وا‌ده‌خ‌ریت تا کۆنف‌رانسی دووهم ده‌به‌ست‌ریت، ئه‌وکات توێژینه‌وه‌کانی کۆنف‌رانسی یه‌که‌میش ئه‌ژمار ده‌ک‌ریت.

- توێژینه‌وه‌که به ته‌واوی له پرۆسیدیڤی کۆنفراڤسه‌که چاپ کرا‌ییت و پرۆسیدیڤی که ژماره‌ی سپاردنی نیودموله‌تی ISBN یان ISSN ی هه‌بیت یان به‌ته‌واوی له‌سه‌ر ئینته‌رنه‌یت هه‌بیت و ئیندی‌کس کرا‌ییت، له‌و باره‌ پێویسته‌ توێژه‌ر لینکی توێژینه‌وه‌که‌ی له‌سه‌ر ئینته‌رنه‌یت پێشکه‌ش بکات.
- توێژینه‌وه‌که له کۆنفراڤسه‌که له‌لایه‌ن یه‌کیک له‌ توێژه‌ره‌کان خوێندرا‌ییته‌وه و بر‌وانامه‌ی ئاماده‌بوونی یه‌کیک له‌ توێژه‌ره‌کان پێشکه‌ش بک‌ریت.
- نه‌گه‌ر توێژینه‌وه‌یه‌ک له کۆنفراڤس خوێندرا‌ییته‌وه و دوا‌ی له‌ ژماره‌ی تایبه‌تی گۆڤاریک ب‌لاو کرا‌ییته‌وه ئه‌وا به‌ توێژینه‌وه‌ی گۆڤار ئه‌ژمار ده‌ک‌ریت نه‌ک کۆنفراڤس.
- ۱۳. دا‌هینانی (Patent) تۆمارکرا‌و له‌ ده‌زگایه‌کی فه‌رمی تۆمارکردنی دا‌هینان به‌ توێژینه‌وه‌ی ره‌سه‌ن ئه‌ژمار ده‌ک‌ریت (واته ۸ خالی بۆ دا‌ه‌ند‌ریت له‌ فۆرمی هه‌له‌سه‌نگاندن). بۆ هه‌ر به‌رزکردنه‌وه‌یه‌ک ته‌نها له‌ یه‌ک دا‌هینان سوود وه‌رده‌گیر‌دریت.

ماده‌ی چه‌وته‌م: مه‌رجه‌کانی ئه‌و کتێبه‌ی که بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی پێشکه‌ش ده‌ک‌ریت

۱. کتێبی ب‌لاو کرا‌وه پێویسته‌ ئه‌م مه‌رجانه‌ی تێدا ب‌یت:

 - له‌ پسپۆری و ورد یان گشتی نووسه‌ر ب‌یت.
 - داندرا‌و ب‌یت (کتێبی وه‌رگێردرا‌و ئه‌ژمار نا‌ک‌ریت).
 - په‌زاهمه‌ندی لیژنه‌ی زانستی به‌ش و لیژنه‌ی دانان و وه‌رگێرانی نا‌وه‌ندی زانکۆو فه‌رمانی زانکۆیی به‌ ته‌کلێف کردنی هه‌بیت به‌ر له‌ چاپکردنی.
 - پێویسته‌ به‌لای که‌م سێ له‌سه‌ر چا‌وه‌کانی کتێبه‌که‌ توێژینه‌وه‌ی ب‌لاو کرا‌وه‌ی یه‌کیک یان پتر له‌ دان‌ه‌ره‌کان بن.
 - له‌ به‌رزکردنه‌وه‌، بۆ هه‌ر پله‌یه‌کی زانستی ته‌نها سوود له‌ یه‌ک کتێب وه‌رده‌گیر‌دریت.
 - له‌کاتی پێشکه‌شکردنی بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی ده‌نێرد‌ریته‌وه بۆ هه‌له‌سه‌نگاندن به‌مه‌به‌ستی کۆکردنه‌وه‌ی خالی توێژینه‌وه‌، که ئه‌گه‌ر له‌ هه‌شت خالی که‌متری ه‌ینا، وه‌لا ده‌ند‌ریت.
 - ئه‌گه‌ر کتێبه‌که‌ پتر له‌ دان‌ه‌ریکی هه‌بیت، هه‌موو دان‌ه‌ره‌کان سوودی لێ‌ده‌بینن.
۲. چاپته‌ریک له‌ کتێبی ب‌لاو کرا‌وه پێویسته‌ ئه‌م مه‌رجانه‌ی تێدا ب‌یت:

 - له‌ پسپۆری و ورد یان گشتی نووسه‌ر ب‌یت.
 - داندرا‌و ب‌یت (چاپته‌ر له‌ کتێبی وه‌رگێردرا‌و ئه‌ژمار نا‌ک‌ریت).
 - په‌زاهمه‌ندی لیژنه‌ی زانستی به‌ش و لیژنه‌ی دانان و وه‌رگێرانی نا‌وه‌ندی زانکۆی هه‌بیت به‌ر له‌ چاپکردنی.
 - ئه‌گه‌ر چاپته‌ر به‌کاربه‌ی‌ن‌ریت ئه‌وا پێویسته‌ هه‌ر چاپته‌ریک به‌ته‌نها لیستی سه‌رچا‌وه‌کانی هه‌بیت و به‌لای که‌م سێ له‌سه‌ر چا‌وه‌کانی چاپته‌ره‌که‌ توێژینه‌وه‌ی ب‌لاو کرا‌وه‌ی دان‌ه‌ره‌که‌ ب‌یت.
 - له‌ به‌رزکردنه‌وه‌ ته‌نها سوود له‌ یه‌ک چاپته‌ر وه‌رده‌گیر‌دریت.
 - له‌ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی سوود له‌ چاپته‌ر یان کتێب وه‌رده‌گیر‌دریت و ناب‌یت سوود له‌ هه‌ردوکیان وه‌رگیر‌دریت.

- له‌کاتی پێشکه‌شکردنی بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی ده‌نێردرێته‌وه‌ بۆ هه‌ڵسه‌نگاندن به‌مه‌به‌ستی کۆکردنه‌وه‌ی خالی توێژینه‌وه‌، ئه‌گه‌ر له‌ هه‌شت خال که‌متری هه‌ینا، وه‌لا ده‌ندرێت.
- چاپته‌ر پێویسته‌ به‌شێکی کتێبیکی ئه‌کادیمی بێت و به‌لای که‌م ده‌یه‌کی قه‌باره‌ی کتێبه‌که‌ پیکبێنێت.

ماده‌ی هه‌شته‌م: مه‌رجه‌کانی گۆفاری مه‌حه‌کم

١. له‌یه‌کێک له‌م لایه‌نانه‌ ده‌ربجێت:

- أ. له‌لایه‌ن زانکۆیه‌کی باوه‌ڕپێکراو یان ده‌زگایه‌کی زانستی ئه‌کادیمی باوه‌ڕپێکراو.
- ب. له‌لایه‌ن ده‌زگایه‌کی چاپی ئه‌کادیمی نێوده‌وله‌تی یان کۆمه‌له‌یه‌کی (پێکخراویکی) ئه‌کادیمی نێوده‌وله‌تی ده‌ربجێت، له‌م حه‌له‌ته‌دا پێویسته‌ گۆفاره‌که‌ فاکته‌ری کاریگه‌ری Impact Factor هه‌بێت به‌ مه‌رجیک له‌ (Clarivate analytics) ئیندیكس کرایبێت.
٢. به‌شێوه‌یه‌کی ده‌وری و رێکوپێک ده‌ربجێت و به‌لای که‌م سالی دوو ژماره‌ی لێ ده‌ربجێت.
٣. هه‌ڵسه‌نگاندنی زانستی له‌لایه‌ن پێشۆری وورد بۆ هه‌موو توێژینه‌وه‌ بڵاوکراوه‌کانی ئه‌نجام بدات (peer review).
٤. هه‌موو ئه‌ندامانی هه‌ردوو ده‌سته‌ی نووسه‌ران (تحریر) و ده‌سته‌ی راویژکارانی پله‌ی زانستی یان له‌ پروفیسۆری یاریده‌ده‌ر (یان هاوتاکه‌ی) که‌متر نه‌بێت.
٥. ژماره‌ی تۆماری نێوده‌وله‌تی ISSN ی هه‌بێت.
٦. فاکته‌ری کاریگه‌ری (Impact Factor) ی هه‌بێت، ئه‌گه‌زنا، متمانه‌ی له‌ ئه‌نجومه‌نی و هه‌زاره‌تی خوێندنی باڵای حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان به‌ده‌ست هه‌ینابێت.
٧. له‌کاتیک له‌لایه‌ن لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی کۆلیژ(فاکه‌لتی) یان ناوه‌ندی گومان یان نیگه‌رانیه‌ک له‌سه‌ر گۆفاریک هه‌بوو، ئه‌وا ئه‌نجومه‌نی زانکۆ یه‌کلای ده‌کاته‌وه‌.
٨. ئه‌گه‌ر به‌شێوه‌ی ئه‌لکترۆنی ده‌ربجێت پێویسته‌ ئه‌م مه‌رجانه‌ی تێدا بێت:
 - أ. له‌سه‌ر مالپه‌ری ده‌زگاکه‌ی که‌ ده‌ریده‌کات له‌سه‌ر ئه‌نته‌رنێت هه‌بێت.
 - ب. له‌یه‌کێک له‌ ده‌زگاکانی که‌ له‌ خالی ١ ی ئه‌م ماده‌یه‌ باسکراوه‌ ده‌ربجێت.
 - ت. فاکته‌ری کاریگه‌ری Impact Factor هه‌بێت.

فه‌سلی دووهم

پڕۆسه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی

ماده‌ی نۆیه‌م: پێکهێنانی لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌ر ئاستی کۆلیژ

1. هه‌نجومه‌نی کۆلیژ له‌ هه‌ر کۆلیژی (یان فاکه‌لتیه‌ک) لیژنه‌یه‌کی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌رۆکی و چوار ئه‌ندام پێکه‌هێنێت. سه‌رۆکی لیژنه‌ له‌ ئه‌ندامێکی ده‌سته‌ی وانه‌وتنه‌وه‌ به‌ پله‌ی پڕۆفیسۆر که‌ باشتر وایه‌ که‌ زمانێ کوردی بزانێت. چوار ئه‌ندامه‌که‌ی تریش له‌ ئه‌ندامانی ده‌سته‌ی وانه‌بێژان له‌ کۆلیژه‌که‌ ده‌سنیشان ده‌کرێن به‌ مه‌رجێک پله‌ی زانستیان پڕۆفیسۆر بێت (پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر ئه‌گه‌ر پڕۆفیسۆر نه‌بوو)، هه‌روه‌ها پێویسته‌ پسرۆری چوار ئه‌ندامه‌که‌ جیاوازی بێت.
2. ئه‌گه‌ر پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر یان که‌سانی به‌ توانا له‌ کۆلیژ (فاکه‌لتی) نه‌بوو، ئه‌وا هه‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) ده‌توانێت ستاف له‌ کۆلیژی تر یان زانکۆیه‌کی تر بخوازی و ده‌کو ئه‌ندامی لیژنه‌که‌.
3. لیژنه‌که‌ له‌ نیوان خۆیان بپارێنووسێک (مقرر) هه‌لده‌بێژن.
4. لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی سه‌کرته‌ریکی ده‌بێت که‌ مه‌رجه‌ ده‌رچووی کۆلیژ بێت و زمانێ ئینگلیزی و کوردی بزانێت.
5. ماوه‌ی ئه‌ندامیته‌ی سێ ساڵه‌ و هه‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) ساڵانه‌ بۆی هه‌یه‌ تا ماوه‌ی سێ ساڵ کاری لیژنه‌که‌ درێژ بکاته‌وه‌.
6. هه‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) بۆی هه‌یه‌ له‌ هه‌رکاتێک به‌ پێویسته‌ی زانی پێشنیازی گۆڕانه‌ری له‌ لیژنه‌که‌ بۆ هه‌نجومه‌نی زانکۆ به‌رزبکاته‌وه‌.

ماده‌ی ده‌یه‌م: پێکهێنانی لیژنه‌ی ناوه‌ندی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌ر ئاستی زانکۆ یان زانکۆ پۆلیته‌کنیکه‌کان

1. هه‌نجومه‌نی زانکۆ (زانکۆی پۆلیته‌کنیکه‌ی) لیژنه‌یه‌کی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌رۆکی و چوار تا شه‌ش ئه‌ندام پێکه‌هێنێت. سه‌رۆکی لیژنه‌ له‌ ئه‌ندامێکی ده‌سته‌ی وانه‌وتنه‌وه‌ به‌ پله‌ی پڕۆفیسۆر داده‌ندری و باشتر وایه‌ زمانێ کوردی بزانێت. ئه‌ندامه‌کانی تر له‌ ئه‌ندامانی ده‌سته‌ی وانه‌بێژان له‌ کۆلیزه‌کان (فاکه‌لتیه‌کان یان په‌یمانگاکان) ده‌سنیشان ده‌کرێن به‌ مه‌رجێک پله‌ی زانستیان پڕۆفیسۆر بێت (پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر ئه‌گه‌ر پڕۆفیسۆر نه‌بوو)، هه‌روه‌ها پێویسته‌ پسرۆری ئه‌ندامه‌کان جیاوازی بێت.
2. لیژنه‌که‌ له‌ نیوان خۆیان بپارێنووسێک (مقرر) هه‌لده‌بێژن.
3. لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی سه‌کرته‌ریکی ده‌بێت که‌ مه‌رجه‌ ده‌رچووی کۆلیژ بێت و زمانێ ئینگلیزی و کوردی بزانێت.
4. ماوه‌ی ئه‌ندامیته‌ی سێ ساڵه‌ و هه‌نجومه‌نی زانکۆ ساڵانه‌ بۆی هه‌یه‌ تا ماوه‌ی سێ ساڵ کاری لیژنه‌که‌ درێژ بکاته‌وه‌.
5. هه‌نجومه‌نی زانکۆ بۆی هه‌یه‌ له‌ هه‌رکاتێک لیژنه‌که‌ بگۆڕێت یان گۆڕانه‌ری تیدا بکات.

٦. ئەگەر مامەڵەکە کە موکۆپی تێدا بوو لە ماوه‌یه‌ک کە لە دوو هەفته‌ تێنەپەرێت ئاگاداری داواکار دەکاتەوه‌ بۆ تەواوکردنی مامەڵەکە، ئەگەر کە موکۆپی تێدا نەبوو مامەڵەکە لە ماوه‌ی سێ هەفته‌ تێنەپەرێت دەنێرێت بۆ ڤاگ‌ری کۆلیژ (فاکه‌لتی) و ڤاگ‌ری کۆلیژ لاپەرە‌ی تایبەت بە خۆی لە ڤەر‌اوی (سیپارە‌ی) بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی ڤەر‌ دەکاتەوه‌ و لە ماوه‌ی کە لە سێ هەفته‌ تێنەپەرێت دەنێرێت بۆ لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی کۆلیژ (فاکه‌لتی). لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی کۆلیژ (فاکه‌لتی) ڤیویستە‌ بە ئیمیل ئاگاداری داواکار بکاتەوه‌ کە مامەڵەکە‌ی گە‌یشته‌ لیژنە‌. ئەگەر لە ماوه‌ی یەک مانگ دوا‌ی ڤیشکە‌شکردنی سیمینار مامەڵەکە‌ نەگە‌یشته‌ لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی کۆلیژ (فاکه‌لتی)، داواکار مافی سکالای هە‌یه‌ لە لای لیژنە‌ی گازاندە‌ی ناوه‌ندی.
٧. بۆ هە‌موو ڤە‌لە‌کان جگە‌ لە ڤە‌ی ڤرۆفیسۆری، لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی کۆلیژ (فاکه‌لتی) ووردبێنی مامەڵەکە‌ دەکات. ئەگەر هەر ناتە‌واویە‌کی تێدا بوو لە ماوه‌یه‌ک کە لە سێ هەفته‌ تێپەر‌ نە‌کات سەرۆکی بە‌شی لیژناگادار دەکرێتە‌وه‌. ئەگەر هە‌موو ڤیداویستیه‌کانی تە‌واو بوو، هە‌موو تۆژینە‌وه‌و کتێبه‌کان بە‌ نه‌یانی و بە‌ هە‌ماهه‌نگی لە‌ نیوان سەرۆکی لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌و ڤرپارنوو‌سی لیژنە‌کە‌ بۆ سێ هە‌ڵسە‌نگینەر دەنێردرێت.
٨. هە‌ڵسە‌نگینەرە‌کان ڤیویستە‌ ئەم مە‌رجانە‌یان تێدا بێت:
 أ. ڤسپۆریان هە‌مان ڤسپۆری داواکار بێت.
 ب. ڤە‌ی زانستیان لە‌ ڤە‌ی زانستی داواکار بە‌رزتر بێت یا‌ن هە‌مان ڤە‌ی زانستی داواکار بێت.
 ت. کارمە‌ندی زانکۆ یا‌ن ڤه‌یمانگا یا‌ن دە‌زگاکانی تۆژینە‌وه‌ی سەر بە‌ حکومه‌تی هە‌ریمی کوردستان یا‌ن حکومه‌تی فیدرالی بن. و‌ا باشتەر هە‌ڵسە‌نگینەرە‌کان کارمە‌ندی زانکۆ داواکار نە‌بن. ئەگەر لە‌و دە‌زگایانە‌ کە‌سی گونجاو نە‌بوو، ئە‌وا دە‌کرێت لە‌دەرە‌وه‌ی ئە‌و دە‌زگایانە‌ هە‌ڵسە‌نگینەر دە‌سنیشان بک‌رێت، لە‌وکاتە‌دا ڤیویستە‌ هە‌ڵسە‌نگینەر ڤروانامە‌ی دکتۆرای هە‌بێت و شارە‌زا بێت.
٩. هە‌ڵسە‌نگینەرە‌کان ڤیویستە‌ لە‌ ماوه‌ی ٦٠ ڤۆژ فۆرمی هە‌ڵسە‌نگاندن بە‌ ڤرکراوه‌یی بنێرنە‌وه‌ بۆ لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی. ئەگەر لە‌و ماوه‌یه‌ نە‌گەر‌ا‌یه‌وه‌، لیژنە‌ دە‌توانێت مامەڵەکە‌ بۆ هە‌ڵسە‌نگینەرێ تر بنێرێت کە‌ هە‌مان مە‌رجە‌کانی هە‌ڵسە‌نگینەرێ تێدا بێت. لە‌و بارە‌دا هە‌ڵسە‌نگاندنی یە‌کە‌م (کە‌ دواکە‌وتبوو) لادە‌برد‌رێت هەرچە‌ندە‌ ڤیش هە‌ڵسە‌نگاندنی دوو هە‌میش بگەر‌ێتە‌وه‌.
١٠. دوا‌ی گەر‌انە‌وه‌ی هە‌موو فۆرمە‌کانی هە‌ڵسە‌نگاندن، لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ لە‌ ماوه‌ی سێ هەفته‌ تێپەر‌ نە‌کات ڤا‌یۆرتی خۆی لە‌ ڤڤا‌ی ڤاگ‌ری کۆلیژ (فاکه‌لتی) دە‌داتە‌ ئە‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) کە‌ فۆرمی تایبەت بە‌ خا‌له‌کانی هە‌ڵسە‌نگاندن و ڤاسپاردە‌ی لیژنە‌ی تێدا‌یه‌. ئە‌نجومه‌نیش لە‌ ماوه‌ی سێ هەفته‌ تێپەر‌ نە‌کات ئەگەر مامەڵەکە‌ رە‌تکرا‌یه‌وه‌ ئە‌وا بە‌ نوسراوی فەر‌می لە‌ ڤڤا‌ی لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ خا‌وه‌ن مامەڵەکە‌ ئاگادار دە‌کە‌نە‌وه‌، ئەگەر مامەڵەکە‌ش تە‌واو بوو، لە‌ ماوه‌یه‌ک کە‌ لە‌ سێ هەفته‌ تێپەر‌ نە‌کات ڤاسپاردە‌کە‌ بۆ سەرۆکی زانکۆ بە‌رز دە‌کاتە‌وه‌.
١١. دوا‌ی ڤە‌سە‌ندکردنی کۆنوو‌سی لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی لە‌لایە‌ن سەرۆکی زانکۆ (کۆنوو‌سی لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ بە‌ کۆنوو‌سی ئە‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) بۆ سەرۆکی زانکۆ دە‌نێرد‌رێت)، لیژنە‌ی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی لە‌ کۆلیژ (فاکه‌لتی) مامەڵەکە‌ و هە‌موو بە‌راییه‌کان لە‌ ڤڤا‌ی ڤاگ‌ری کۆلیژ دە‌نێرد‌رێت بۆ نووسینگی سەرۆکی زانکۆ بۆ ئە‌وه‌ی بینێرێت بۆ لیژنە‌ی ناوه‌ندی. لیژنە‌ی ناوه‌ندی بەرزکردنەوه‌ی ڤە‌ی زانستی دوا‌ی ووردبێنی کردن، ئەگەر مامەڵەکە‌ کە‌ موکۆپی تێدا بوو ئە‌وا لە‌ ماوه‌ی مانگی‌ک تێنەپەر‌ێت لیژنە‌ی کۆلیژ (فاکه‌لتی) بە‌ نوسراوی فەر‌می لیژناگادار دە‌کاتە‌وه‌. ئەگەر مامەڵەکە‌ تە‌واو بوو ئە‌وا لە‌ ماوه‌ی سێ هەفته‌ تێپەر‌نە‌کات، ڤاسپاردە‌ی خۆی لە‌ گە‌‌ل کورتە‌ی مامەڵەکە‌ بۆ ئە‌نجومه‌نی زانکۆ بە‌رز دە‌کاتە‌وه‌ بۆ دەرکردنی فەرمانی

زانکۆیی. بۆ ئه‌وه‌ی فهرمانی زانکۆیی پێدانی نازناوی زانستی دوانه‌که‌وێت، ئه‌نجومه‌نی زانکۆ بۆی هه‌یه‌ ده‌سه‌لاتی په‌سه‌ندکردنی کۆنوو سه‌کانی لیژنه‌ی ناوه‌ندی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی بده‌ت به‌ سه‌رۆکی زانکۆ (جگه‌ بۆ پله‌ی پرۆفیسۆری نه‌ییت که‌ هه‌ر له‌ ده‌سه‌لاتی ئه‌نجومه‌نی زانکۆ ده‌مییته‌وه‌). ئهم گواسته‌وه‌ی ده‌سه‌لاته‌ ته‌نها بۆ یه‌ک ساڵه‌و ساڵانه‌ پێویسته‌ نوێ بکریته‌وه‌.

۱۲. بۆ پله‌ی پرۆفیسۆری، دوا‌ی جێبه‌جێکردنی هه‌نگاوه‌کانی ۱-۴ له‌ ماده‌ی ده‌یه‌م له‌م پێنمایه‌، سه‌رۆکی به‌ش ئه‌گه‌رمامه‌له‌که‌ که‌موکۆپی تێدا‌بوو له‌ ماوه‌یه‌ک که‌ له‌ یه‌ک هه‌فته‌ تێنه‌په‌رێت ئاگاداری داواکار ده‌کاته‌وه‌ بۆ ته‌واوکردنی مامه‌له‌که‌ی، ئه‌گه‌ر که‌موکۆپی تێدا‌ نه‌بوو مامه‌له‌که‌ که‌ له‌ ماوه‌ی دوو هه‌فته‌ تێنه‌په‌رێت ده‌نێرێت بۆ راگ‌ری کۆلیژ (فاکه‌لتی)، ئه‌ویش لاپه‌ره‌ی تایبه‌ت به‌ راگ‌ر له‌ فۆرمی به‌رزکردنه‌وه‌ پر ده‌کاته‌وه‌و له‌ ماوه‌یه‌ک که‌ له‌ دوو هه‌فته‌ تێنه‌په‌رێت له‌ رێگای سه‌رۆکی زانکۆ بۆ لیژنه‌ی ناوه‌ندی به‌رزی ده‌کاته‌وه‌. لیژنه‌ی ناوه‌ندی پێویسته‌ به‌ ئیمپل ئاگاداری داواکار بکاته‌وه‌ که‌ مامه‌له‌که‌ی گه‌یشته‌ لیژنه‌. ئه‌گه‌ر له‌ ماوه‌ی مانگیگ دوا‌ی ئه‌نجامدانی سیمینار مامه‌له‌که‌ نه‌گه‌یشته‌ لیژنه‌ی ناوه‌ندی، داواکار بۆی هه‌یه‌ سکالا‌ له‌ لای لیژنه‌ی گازانده‌ی ناوه‌ندی تۆمار بکا.

لیژنه‌ی ناوه‌ندی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی دوا‌ی ووردبین کردن، ئه‌گه‌ر مامه‌له‌که‌ که‌موکۆپی تێدا‌ بوو ئه‌وا له‌ماوه‌ی مانگیگ تێنه‌په‌رێت لیژنه‌ی کۆلیژ (فاکه‌لتی) لێ ئاگادار ده‌کاته‌وه‌. ئه‌گه‌ر مامه‌له‌که‌ ته‌واو بوو، ئه‌وا بۆ سێ شاره‌زای ده‌نێرێت که‌ ئهم مه‌رجانه‌یان تێدا‌ییت:

- پسپۆریان له‌ هه‌مان پسپۆری داواکار بێت
- پله‌ی زانستی پرۆفیسۆر بێت
- له‌ کاتی ناردنی مامه‌له‌که‌ له‌ زانکۆیه‌کی په‌سه‌ن کار بکه‌ن
- دوو له‌ هه‌لسه‌نگینه‌ره‌کان له‌ کاتی ناردنی مامه‌له‌که‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی عێراق له‌ زانکۆیه‌کی باوه‌رپیکراو یان سینته‌ریکی تۆژینه‌وه‌ی زانستی ئه‌کادیمی باوه‌رپیکراو کاربکه‌ن .

دوا‌ی گه‌رانه‌وه‌ی هه‌موو فۆرمه‌کانی هه‌لسه‌نگاندن، لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی ناوه‌ندی له‌ماوه‌ی مانگیگ تێپه‌ر نه‌کات راپۆرتی خۆی له‌ رێگای سه‌رۆکی زانکۆ ده‌داته‌ ئه‌نجومه‌نی زانکۆ که‌ په‌راوی به‌رزکردنه‌وه‌و کورته‌ی پای هه‌لسه‌نگینه‌ره‌کان و پاسپاردی لیژنه‌ی تێدا‌یه‌. ئه‌گه‌ر مامه‌له‌که‌ ره‌تکاربووه‌و ئه‌وا له‌ماوه‌ی دوو هه‌فته‌ تێپه‌ر نه‌کات ئه‌نجومه‌ن به‌ نووسراوی فهرمی له‌ رێگای لیژنه‌ی ناوه‌ندی خاوه‌ن مامه‌له‌که‌ ئاگادار ده‌کاته‌وه‌. ئه‌گه‌ر مامه‌له‌که‌ش ته‌واو بوو، ئه‌نجومه‌نی زانکۆ بپار ده‌دات که‌ :

- فهرمانی زانکۆیی بۆ ده‌ریکری
- سوپاس و پێزانینی له‌ ئه‌نجومه‌نی زانکۆ بۆ بدریت
- کاتیکی بۆ دابنێرت بۆ سازدانی سیمیناریک ده‌رباره‌ی ژیا‌نی ئه‌کادیمی خۆی. زانکۆ هه‌موو ئهرکی رێکخستن و راگه‌یانندی ئهم بۆنه‌یه‌ ده‌خاته‌ ئه‌ستۆی خۆی.

۱۳. مامه‌له‌ی به‌رپازان سه‌رۆکی زانکۆکان و زانکۆ پۆلیته‌کنیکیه‌کان له‌ده‌سه‌لاتی به‌رپاز وه‌زیره‌ که‌ به‌ نه‌ینی بۆ زانکۆیه‌کی دی ده‌نێرێت.

۱۴. بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی راگ‌ره‌کان و یاریده‌ده‌رانی سه‌رۆکی زانکۆ و پله‌ تایبه‌ته‌کان، له‌ ده‌سه‌لاتی سه‌رۆک زانکۆیه‌ که‌ مامه‌له‌که‌ بده‌ت به‌ لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی ناوه‌ندی یان بۆ زانکۆیه‌کی تری بنێرێت.

فه‌سلێ سییه‌م:
گازانده

ماده‌ی دوازه‌یه‌م : گازانده و ینکھێنان و ده‌سه‌لاتی لیژنه‌ی گازانده

١. هه‌ر داواکاریکی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی بۆی هه‌یه‌ گازانده له‌سه‌ر بپاری ره‌تکردنه‌وه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌که‌ی تۆمار بکا، به‌مه‌رجیک ماوه‌ی ٣٠ رۆژ پتر به‌سه‌ر به‌فهرمی ناگادارکردنه‌وه‌ی تێپه‌ر نه‌بووبێت.
٢. خاوه‌نی گازانده پێویسته به‌ نووسراویک ئه‌و خاڵانه‌ دیاریکا که‌ گومانی نا دادپه‌روه‌ری یان که‌موکۆری تێدا هه‌یه‌ و له‌ پێگای سه‌رۆکی به‌ش و پاگه‌ی کۆلیژ(فاکه‌لتی) بیدات به‌سه‌رۆکی زانکۆ. سه‌رۆکی زانکۆش له‌ ماوه‌ی سێ هه‌فته‌ تێپه‌ر نه‌کات ده‌ینێرێت بۆ لیژنه‌ی گازانده.
٣. هه‌نجومه‌نی زانکۆ (زانکۆی پۆلیته‌کنیکی) لیژنه‌یه‌کی گازانده بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌رۆکیک و چوار ئه‌ندام پێکه‌هێنێت. سه‌رۆکی لیژنه‌ له‌ ئه‌ندامیکی ده‌سته‌ی وانه‌ووتنه‌وه‌ به‌ پله‌ی پرۆفیسۆر داده‌ندرێت و پێویسته زمانی کوردی بزانێت. ئه‌ندامه‌کانی تریش له‌ ئه‌ندامانی ده‌سته‌ی وانه‌بێژان له‌ کۆلیژه‌کان (فاکه‌لتیه‌کان یان په‌یمانگاكان) ده‌سنیشان ده‌کڕین به‌ مه‌رجیک پله‌ی زانستیان پرۆفیسۆر بیت- پرۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر ئه‌گه‌ر پرۆفیسۆر نه‌بوو، هه‌روه‌ها پێویسته پسیۆری ئه‌ندامه‌کان جیاواز بیت و یه‌کیکیان پسیۆریه‌که‌ی له‌ یاسا بیت، وه‌ پێویسته ئه‌ندامانی لیژنه‌ی گازانده پۆستی کارگێری وه‌کو (راگر و سه‌رۆک به‌ش و به‌رپرسی دانیایی جو‌ری) نه‌بیت.
٤. لیژنه‌که‌ له‌نیوان خۆیان بپارێنوو سی‌ک (مقرر) هه‌لده‌بێژن.
٥. ماوه‌ی ئه‌ندامیته‌ی سێ ساڵه‌ و هه‌نجومه‌نی زانکۆ بۆی هه‌یه‌ ته‌نها بۆ ماوه‌ی یه‌ک جار کاری لیژنه‌که‌ درێژ بکاته‌وه‌.
٦. هه‌نجومه‌نی زانکۆ بۆی هه‌یه‌ له‌ هه‌رکاتیک لیژنه‌که‌ بگۆرێت یان گۆرانکاری تێدا بکات.
٧. ده‌سه‌لاتی لیژنه‌ی گازانده ئه‌مانه‌ن:
 - أ. لیژنه‌ی گازانده سه‌یری ئه‌و گازانده‌ ده‌کات که‌ داواکاری به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی له‌سه‌ر بپارێه‌کانی هه‌نجومه‌نی کۆلیژ (فاکه‌لتی) یان هه‌نجومه‌نی زانکۆ (بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ بۆ پله‌ی پرۆفیسۆری) پێشکه‌شی ده‌کات.
 - ب. لیژنه‌ی گازانده ووردبینی له‌ هه‌موو جومگه‌کان و هه‌نگاوه‌کانی به‌رزکردنه‌وه‌که‌ ده‌کات و له‌ پێگای سه‌رۆکی زانکۆ راپۆرتی خۆی بۆ هه‌نجومه‌نی زانکۆ به‌رز ده‌کاته‌وه‌.
 - ت. ئه‌گه‌ر رای لیژنه‌ی گازانده و لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی جیاواز بوو ئه‌وا هه‌نجومه‌نی زانکۆ یه‌کلای ده‌کاته‌وه‌، له‌وکاته‌ ئه‌گه‌ر داوای ناردنه‌وه‌ی تۆژینه‌وه‌کان کرا بۆ هه‌لسه‌نگینه‌ری تر ئه‌وا ته‌نها ئه‌و تۆژینه‌وه‌ی بپێردێنه‌وه‌ بۆ هه‌لسه‌نگاندن که‌ کێشه‌یان له‌سه‌ره‌.
 - ث. هه‌نجومه‌نی زانکۆ بپارێ له‌سه‌ر راپۆرتی لیژنه‌ی گازانده ده‌دات و بپارێه‌که‌ی کۆتاییه‌.

فەسلی چوارەم:

بەرزکردنە‌وه‌ی پلە‌ی زانستی لە کۆلیژکانی هونەرە‌جوانە‌کان

مادە‌ی سێ‌زدە‌هە‌م : بەرزکردنە‌وه‌ لە پە‌یو‌ری هونەرە‌جوانە‌کان

١. هەر ئەندامێکی دەستە‌ی وانه‌ووتنە‌وه‌ لە کۆلیژی هونەرە‌جوانە‌کان ئە‌گەر بیه‌وێت بەرز بێ‌یتە‌وه‌ بۆ پلە‌کانی مامۆستاو پرۆفیسۆری یاریدە‌ده‌رو پرۆفیسۆر، هە‌مان مە‌رجە‌کانی فە‌سلی یە‌کە‌م و دوو‌هە‌م و سێ‌یه‌م و حوکمە‌ کۆتاییه‌کانی ئە‌م پ‌ئ‌نمایانه‌ی لە‌سەر جێ‌به‌جێ دە‌ک‌رێت.

٢. داواکاری بەرزکردنە‌وه‌ی پلە‌ی زانستی، بە‌مە‌رجێ ب‌روانامە‌ی بە‌کالۆریۆسە‌که‌ی لە پە‌یو‌ری هونەر بێت، مافی هە‌یه‌ لە‌ بری پێ‌شکە‌شکردنی تۆژینه‌وه‌ داوا‌بکات کە‌ کارە‌ هونەر‌یه‌کانی بۆ ئە‌ژمار بک‌رێت، ئە‌وکات ئە‌م مە‌رجانه‌ی لە‌سەر جێ‌به‌جێ دە‌بێت:

أ. نازناوی زانستیه‌که‌ی دە‌بێتە‌ یه‌کێک لە‌م نازناوانه‌ی خواره‌وه‌:

- مامۆستای یاریدە‌ده‌ری هونەر
- مامۆستای هونەر
- پرۆفیسۆری یاریدە‌ده‌ری هونەر
- پرۆفیسۆری هونەر

ب. ئە‌م نازناوانه‌ هە‌مان ماف و جیا‌و‌وکی نازناوه‌ ئە‌کادیمیه‌ بە‌رامبەرە‌که‌یان هە‌یه‌.

ت. ئە‌گەر یه‌کێک نازناویکی زانستی هونە‌ری له‌وانه‌ی سەر‌ه‌وه‌ی وەرگرت، ئێ‌تر دە‌بێت هە‌موو بەرزکردنە‌وه‌کانی داها‌تووی نازناوی هونە‌ری بێت و نابێت نازناوه‌کان تێ‌که‌ڵ بک‌رێت.

٣. مە‌به‌ست لە‌ کاری هونە‌ری ئە‌و کارانه‌یه‌ کە‌ لە‌ ستانده‌ری هونە‌ریدا وه‌سفی کاری بۆ‌کراوه (job description).

٤. بۆ ئە‌وه‌ی کاریکی هونە‌ری بۆ بەرزکردنە‌وه‌ی پلە‌ی زانستی ئە‌ژمار بک‌رێت، پێ‌ویسته‌ ئە‌م مە‌رجانه‌ی خواره‌وه‌ی تێ‌دا‌بێت:

- أ. شائۆ: کاریکی هونە‌ری لە‌ شائۆیه‌ک کە‌ لە‌ فیه‌ستیفائێکی فە‌رمی لە‌سەر ئاستی هەرێم یان گە‌وره‌تر بە‌شداری کردبێت.
- ب. سینه‌ما: کاریکی هونە‌ری لە‌ فلیمێک کە‌ لە‌ فیه‌ستیفائێکی فە‌رمی لە‌سەر ئاستی هەرێم یان گە‌وره‌تر بە‌شداری کردبێت.
- ت. شپۆه‌کاری: بە‌ کاریک یان پتر لە‌ پێ‌شانگایه‌کی فە‌رمی لە‌سەر ئاستی هەرێم یان گە‌وره‌تر بە‌شداری کردبێت.
- ث. میوزیک: بە‌ شپۆه‌یه‌کی تاک یان گروپ لە‌ فیه‌ستیفائێکی فە‌رمی لە‌سەر ئاستی هەرێم یان گە‌وره‌تر بە‌شداری کردبێت.
- ج. هەرکاریکی تری ستاندارد کە‌ لە‌ فیه‌ستیفائێکی هونە‌ری لە‌سەر ئاستی هەرێم یان گە‌وره‌تر بە‌شداری کردبێت.
٥. هەر پێ‌نج کاری هونە‌ری بە‌ یه‌ک تۆژینه‌وه‌ی ب‌لا‌وکراوه ئە‌ژمار دە‌ک‌رێت.

فەسلی پێنجەم
حوکمی کۆتاییەکان

مادەى چوارده‌یه‌م

١. بەشی زانستی تەنھا لەیەک حالەدا داواکاری بەرزکردنەوه له ئەندامی دەستەى وانه‌ووتنەوه وەرەگرێت ئه‌ویش کاتیکی داواکار هه‌موو پێداویستیه‌کانی ته‌واو کردبێت.
٢. دەرچوون له پڕۆسەى دڵیایی جۆری بریتیه له هێنایی که‌مترین نمره‌ی پێویست یان که‌مترین خالی پێویست له دووان له سێ فاکتەرەکانی دڵیایی جۆری (زانستخوازی بەرده‌وام ، فیدبکی قوتاییان ، هه‌گه‌ی مامۆستا)، وه سالی دەرچوون له دڵیایی جۆری له (مامۆستای یاریده‌ده‌ر بۆ مامۆستا دوو سال بێت) وه له (مامۆستا بۆ پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر سێ سال بێت) وه له (پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر بۆ پڕۆفیسۆر چوار سال بێت).
٣. فۆرمەکانی پاشکۆکانی (١ و ٢ و ٣) و په‌راوی بەرزکردنەوه به‌شیکی له‌م پێنماییه و به‌هیچ شێوه‌یه‌ک به‌تەنھا هه‌موار ناکرێنەوه یان ناگۆڕدرێن.
٤. بۆ هەر بەرزکردنەوه‌یه‌ک، تەنھا له یەک کۆنفیرانس سوود وەرەگیردرێت. تۆژینه‌وه‌ی کۆنفیرانس ئەگەر له ژماره‌ی تاییه‌تی گۆفاریکی مه‌حکەم بۆکاربایته‌وه ئەوا به تۆژینه‌وه‌ی گۆفار ئەژمارده‌کرێت.
٥. ره‌زامة‌ندی بۆلۆکردنەوه له گۆفار (قبول بالنشر) بۆ بەرزکردنەوه‌ی پله‌ی زانستی په‌سه‌ند ده‌کرێت، به‌لام مه‌رجه بۆ هەر بەرزکردنەوه‌یه‌ک به‌لای که‌م یه‌کیک له تۆژینه‌وه‌کان بۆلۆکاربایته‌وه.
٦. بۆ بەرزکردنەوه‌ی پله‌ی زانستی بۆ پله‌کانی پڕۆفیسۆری یاریده‌ده‌ر و پڕۆفیسۆر به‌لای که‌م پێویسته بۆ هەر بەرزکردنەوه‌یه‌ک یه‌ک تۆژینه‌وه تاک (منفرد) بێت.
٧. ئەنجامدانی خولی پێگاکانی وانه‌ووتنەوه تەنھا یه‌ک جار پێویسته له ژيانی ئەکادیمی مامۆستای زانکۆ.
٨. ئەنجامی هه‌ڵسه‌نگاندنی تۆژینه‌وه‌کان به زۆربینه (دوو له سێی هه‌ڵسه‌نگینه‌ران) ده‌بێت.
٩. له‌م پێنماییه‌دا، له‌هەر جێگایه‌ک ناوی زانکۆ هاتبێت ئەوا زانکۆ پۆلیته‌کنیکه‌کانیش ده‌گرێته‌وه، له‌هەر جێگایه‌ک ناوی سه‌رۆکی زانکۆ هاتبێت ئەوا سه‌رۆکی زانکۆ پۆلیته‌کنیکه‌کانیش ده‌گرێته‌وه. کۆلیژی ته‌کنیکی له زانکۆ پۆلیته‌کنیکه‌کان هه‌مان ده‌سه‌لاتی کۆلیژی (فاکه‌لتی) هه‌یه له زانکۆیه‌کان . په‌یمانگاكان تەنھا ئەو هه‌نگاوانه جێبه‌جێ ده‌کەن له پڕۆسەى بەرزکردنەوه‌ی پله‌ی زانستی که به‌ش له زانکۆکان ئەنجامی ده‌دات (مادی ده‌یه‌م-٤،٣،٢١) و پاشان له‌پێگای پاگړی په‌یمانگا ده‌یڤێرن بۆ سه‌رۆکی زانکۆی پۆلیته‌کنیک و ئه‌ویش ده‌یڤێرێت بۆ لیژنه‌ی ناوه‌ندی بەرزکردنەوه بۆ ئەوه‌ی هه‌نگاوه‌کانی تر ئەنجام بدات.
١٠. قوتابی/خوێندکاری دکتۆرا مافی پێشکه‌شکردنی بۆ بەرزکردنەوه‌ی پله‌ی زانستی نایبێت تا خوێندنه‌که‌ی ته‌واو ده‌کات.
١١. پێویسته که هه‌ڵسه‌نگینه‌ر له‌و به‌شه کارنه‌کات (به‌شیوه‌ی هه‌میشه‌یی یان کاتی) که داواکاری بەرزکردنەوه‌ی پله‌ی زانستی تێدا کار ده‌کات.
١٢. پێویسته که هه‌ڵسه‌نگینه‌ر سه‌رپه‌رشته‌یاری ماسته‌رنامه یان دکتۆرنامه‌ی داواکار نه‌بووبێت.

١٣. داواکاری یه‌كێك كه له كۆلیژێك كاریكات له پشپۆری خۆی نه‌بێت، ده‌نێردرێت بۆ لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی كۆلیژێكى پشپۆر.
١٤. به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى له زانكۆ تاییه‌ته‌كان ته‌نها بۆ ستافى وانه و تنه‌وه‌ی میلاكى زانكۆ تاییه‌ته‌كان ده‌كرێ كه له هه‌یج دام و ده‌زگایه‌كى حكومى دانهمه‌زاون، هه‌ر زانكۆیه‌كى تاییه‌ت پێویسته مامه‌له‌كانى به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى به‌رز بکاته‌وه بۆ وه‌زاره‌ت، وه له لایه‌ن وه‌زاره‌ته‌وه به نه‌ینى مامه‌له‌كه ئاراسته‌ی لیژنه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى له یه‌كێك له زانكۆ حكومیه‌كان ده‌كرێت وه ئه‌نجامه‌كه‌ی به‌رزده‌كاته‌وه بۆ وه‌زاره‌ت له‌لایه‌ن وه‌زاره‌ته‌وه فه‌رمانى به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى ده‌رده‌كرێت، پێویسته زانكۆ تاییه‌ته‌كه هه‌موو ئه‌ركه داراییه‌كان بگرێته ئه‌ستۆی خۆی.
١٥. نازناوى زانستى به‌كه‌سێك نادرێ ئه‌گه‌ر خولى رێگاكانى وانه‌وتنه‌وه‌ی ئه‌نجام نه‌دايێت.
١٦. بۆ مه‌به‌ستى به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى ئه‌ندامانى ده‌سته‌ی وانه‌وتنه‌وه له دیوانى وه‌زاره‌تى خوێندنى باڵا و توێژینه‌وه‌ی زانستى ئه‌وانه‌ی پۆستیان هه‌یه له (وه‌زیر، راویژكارى وه‌زیر، به‌رپوه‌به‌رى گشتى، یاریده‌ده‌رى به‌رپوه‌به‌رى گشتى، به‌رپوه‌به‌ر) وه له زانكۆكان (سه‌رۆكى زانكۆ، یاریده‌ده‌رانى سه‌رۆكى زانكۆ، راگر) له دلنای جو‌رى ده‌بوردی.
١٧. داواکاری به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى مافى هه‌یه ناوى دوو هه‌له‌سه‌نگینه‌ر بنووسێت كه نایه‌وێت تۆژینه‌وه‌كانى بۆ ئه‌وان به‌نێردرێت بۆ هه‌له‌سه‌نگاندن.
١٨. تۆژینه‌وه‌ی هاوبه‌ش ئه‌گه‌ر پێشتر بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی یه‌كێك له تۆژه‌ره‌كان نێردرابوو بۆ هه‌له‌سه‌نگاندن، له كاتێكدا دواى بۆ به‌رزکردنه‌وه بۆ هه‌مان پله و پله‌یه‌كى خوارتر پێشكه‌ش بكرێت بۆ تۆژه‌ریكى تر دووباره نانی‌ردرێته‌وه بۆ هه‌له‌سه‌نگاندن و ئه‌نجامه‌كه‌ی به‌باش و خراپ وه‌كو خۆی ده‌می‌نێته‌وه.
١٩. تۆژینه‌وه‌ی هاوبه‌ش بۆ مه‌به‌ستى سوودمه‌ند بوون بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى بۆ زانسته مرؤ‌قابه‌تیه‌كان تاوه‌كو تۆژه‌رى سییه‌م ئه‌ژمار ده‌كرێت، وه بۆ زانسته په‌تى و پزیشكیه‌كان تاوه‌كو تۆژه‌رى پینجه‌م ئه‌ژمار ده‌كرێت.
٢٠. هه‌ر تۆژینه‌وه‌یه‌ك كه له گۆفاریكى زانستى ئاست به‌رز كه (Impact Factor) ه‌كه‌ی له یه‌ك كه‌متر نه‌بێت بۆ بکریته‌وه به مه‌رجێك گۆفاره‌كه له (Clarivate analytics) ئیندیكس كرابیت، بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى هه‌له‌سه‌نگاندنى بۆ ئه‌نجام نادرێت.
٢١. ئه‌ندامانى ده‌سته‌ی وانه و تنه‌وه (مامۆستای زانكۆ) دامه‌زراو له‌سه‌ر میلاكى وه‌زاره‌تى خوێندنى باڵا و توێژینه‌وه‌ی زانستى مافى به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى ده‌بێت دواى خانه‌نشین بوونی یان دووباره دامه‌زراندنى یان گواستنه‌وه‌ی بۆ ده‌ره‌وه‌ی وه‌زاره‌تى خوێندنى باڵا له‌ حاله‌تى فه‌راهه‌م بوونی گشت مه‌رجه‌كانى به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستى جگه له مه‌رجى وانه و تنه‌وه.
٢٢. به‌ده‌ر له حوكمه‌كانى ماده‌كانى پێشوو، ده‌شێ خواهنی بر‌وانامه‌ی دکتۆرای باوه‌رپیکراو یان هاوتاکانى له رووی زانستیه‌وه له زانكۆكان به پله‌ی پرۆفیسۆرى یاریده‌ده‌ر دابمه‌زێت له‌سه‌ر راسپاردەى ئه‌نجومه‌نى زانكۆ ئه‌گه‌ر بۆ هه‌مان ماوه وانه و تنه‌وه‌ی ئه‌نجام دابن له زانكۆكانى ده‌ره‌وه‌ی عێراق و شایه‌دى بۆ بدرێ له وانه و تنه‌وه سه‌ركه‌وتوو بووه و به‌لای كه‌م پینچ تۆژینه‌وه‌ی ئه‌نجامدا بۆ و بۆلای كرده‌بێته‌وه و تۆژینه‌وه‌كان له دواى هه‌له‌سه‌نگاندن به‌ گۆیره‌ی فۆرمى هه‌له‌سه‌نگاندن خالى پێویستیان بۆ پله‌ی پرۆفیسۆرى یاریده‌ده‌ر كۆكرده‌بێته‌وه.
٢٣. به‌ده‌ر له حوكمه‌كانى ماده‌كانى پێشوو، ده‌شێ خواهنی بر‌وانامه‌ی دکتۆرای باوه‌رپیکراو یان هاوتاکانى له رووی زانستیه‌وه له زانكۆكان به پله‌ی پرۆفیسۆرى یاریده‌ده‌ر دابمه‌زێت له‌سه‌ر راسپاردەى ئه‌نجومه‌نى زانكۆ ئه‌گه‌ر به‌لای كه‌م چوار سال له

سه‌نته‌ره‌كانی توێژینه‌وه‌ی زانستی ده‌ره‌وه‌ی عێراق توێژینه‌وه‌ی ئەنجام دابن و شایه‌دی بۆ بدری که توێژه‌ڕێکی سه‌رکه‌وتوو بووه و به‌لای که‌م پینچ توێژینه‌وه‌ی ئەنجام‌داین و ب‌لاوی کردبیتته‌وه و توێژینه‌وه‌کان له‌ دواي هه‌سه‌نگاندن به‌ گوێره‌ی فۆرمی هه‌سه‌نگاندن هه‌شت خالی پێویستیان کۆکردبیتته‌وه. له‌م حا‌له‌ته‌دا پێویسته به‌ر له‌ده‌رکردنی فهرمانی زانکۆیی داواکار خولی رێگا‌کانی وانه‌وتنه‌وه‌ی ئەنجام دابن.

٢٤. هه‌رکه‌سێک به‌ده‌ر له‌ پرۆسه‌ی به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی زانستی پله‌یه‌کی زانستی به‌خۆی بدا و له‌ شوێنه‌ گشتی یان تاییه‌تیه‌کان یان له‌سه‌ر دۆکیۆمێنته‌کان به‌کاربێنێت که به‌ پێگای فهرمی وه‌رینه‌گرتبێت ئه‌وا به‌رامبه‌ر به‌ یاسا به‌رپرسیار ده‌بێت.

٢٥. لایه‌نه‌ داراییه‌کانی پرۆسه‌ی به‌رزکردنه‌وه به‌ فهرمانی‌کی وه‌زاری دیار ده‌کرێت.

٢٦. ئەم پێنماییه‌ له‌ رێکه‌وتی ده‌رجوونیه‌وه‌ کاری پێده‌کرێت و هه‌ر رێنماییه‌کی تر له‌مه‌و پێش ده‌رجوووه‌ که ناکۆک و پێچه‌وانه‌ بێت له‌گه‌ڵ ئەم رێنماییه‌، ئه‌وا کاری پێناکرێت، هه‌ر مامه‌له‌یه‌ک به‌ر له‌و رێکه‌وته‌ پێشکه‌ش کرابێت تا کۆتاییه‌که‌ی و هه‌ر گۆرانکاریه‌کیشی تێدا بکرێت هه‌ر به‌ رێنماییه‌کانی پێشوی به‌رزکردنه‌وه‌ی زانستی ئەنجام ده‌درێت.

د. یوسف گۆران

وه‌زیری خوێندنی باڵا و توێژینه‌وه‌ی زانستی

وێنه‌یه‌ک بۆ:-

- نووسینگه‌ی به‌رێز جێنابی وه‌زیر/ بۆ زانین/ له‌گه‌ڵ رێژدا.
- وه‌زاره‌تی داد/ رۆژنامه‌ی وه‌ قایه‌ی کوردستان/ تکیه‌ بۆ ب‌لاکردنه‌وه‌ی / له‌گه‌ڵ ریزدا.
- راویژکاری جێنابی وه‌زیر بۆ کاروباری خوێندنی باڵا/ بۆ زانین / له‌گه‌ڵ ریزدا.
- راویژکاری جێنابی وه‌زیر بۆ کاروباری تواناسازی/ بۆ زانین / له‌گه‌ڵ ریزدا.
- سه‌رۆکایه‌تی گشت زانکۆ حکومه‌یه‌کانی هه‌رێمی کوردستان/ بۆ زانین و کاری پێویست به‌ پێی په‌یوه‌ندی/ له‌گه‌ڵ رێژدا.
- ئەنجومه‌نی کوردستان بۆ پ‌سپۆرییه‌ پ‌زیشکیه‌کان/ بۆ زانین و کاری پێویست به‌ پێی په‌یوه‌ندی/ له‌گه‌ڵ رێژدا.
- ده‌سته‌ی کوردستانی بۆ د‌راساتی س‌تراتیجی و توێژینه‌وه‌ی زانستی/ بۆ زانین و کاری پێویست به‌ پێی په‌یوه‌ندی/ له‌گه‌ڵ رێژدا.
- گشت فهرمانگه‌کانی دیوانی وه‌زاره‌ت/ بۆ زانین و کاری پێویست به‌ پێی په‌یوه‌ندی/ له‌گه‌ڵ رێژدا.
- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی کاروباری یاسایی ، له‌گه‌ڵ به‌راییه‌کان .
- ده‌رک‌ده‌ خ‌ولاو .